

ПРОГРАМА
атестації здобувачів вищої освіти
рівня вищої освіти «Бакалавр»
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
у формі атестаційного екзамену

ПОГОДЖЕНО

методичною комісією факультету
землевпорядкування та туризму
протокол № 6 від 30.03.2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою факультету
землевпорядкування та туризму
протокол № 5 від 31.03.2022 р.

ТОПОГРАФІЯ

Предмет, мета і завданнями топографії; поняття про форму і розміри Землі; означення істинного і магнітного азимутів, румбів та дирекційних кутів; залежності між румбами і азимутами; параметри земного еліпсоїда; означення рівневої поверхні та геоїда; означення топографічних карт і планів, класифікація картографічних проєкцій; масштаби топографічних карт і планів, їх точність; характеристика основних форм рельєфу; визначення колімаційні похибки теодоліта; порядок визначення місця нуля вертикального круга теодоліта; типи, будова та метрологічні характеристики нівелірних рейок; порядок обчислення нев'язки приростах координат та її граничне значення у зімкненому та розімкненому полігоні теодолітного ходу; порядок розмічування пікетажу, поперечників та колових кривих при нівелюванні траси; принцип ув'язування кутів у зімкненому та розімкненому полігоні теодолітного ходу; процес підготовки нівеліра до роботи; склад польових робіт і прилади для тахеометричного знімання; суть та вимоги до нівелювання поверхні; суть та вимоги до тахеометричного знімання; порядок побудови профіля траси, як визначають точки нульових робіт з профілю траси; вимірювання горизонтальних кутів способом прийомів; визначення абсолютної і відносної похибок вимірів; визначення середньої квадратичної похибки виміру; вимірювання кутів повороту траси; порядок роботи на станції технічного нівелювання і контролю вимірів на станції; види та способи геометричного нівелювання; математична основа карти; призначення топографічних карт і планів різних масштабів; система координат Гаусса-Крюгера; принцип вимірювання горизонтального кута; принцип дії оптичних віддалемірів і характеристика ниткового віддалеміра; суть навігаційної системи глобального позиціонування GPS; суть прямої та оберненої геодезичної задачі і методика її вирішення; суть тригонометричного нівелювання; використання картографічних проєкцій; вага виміру при геодезичному вимірюванні; грубі похибки при геодезичному вимірюванні; рівноточні вимірювання при геодезичному вимірюванні; систематичні похибки при геодезичному вимірюванні; суть окомірного знімання і у яких випадках його застосовують; процес встановлення теодоліта у робоче положення; перевірка сітки ниток труби теодоліта; перевірка мірної стрічки та рулетки методом компарування.

Рекомендована література

1. Островський А.Л. Геодезія. Частина перша. Топографія: навч посібник / А. Л. Островський, О.І. Мороз, З.Р. Тартачинська, І.Ф. Гарасимчук. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 440 с.
2. Артамонов Б.Б. Топографія з основами картографії : навчальний посібник / Б.Б. Артамонов, В.П. Штангрет. Львів : Новий світ-2000, 2018. 246 с.
3. Мороз О. І. Топографія: навч. посіб. Львів: Львівська політехніка, 2016. 219 с.

ГЕОДЕЗІЯ

Геометричне нівелювання III і IV класу. Сутність геометричного нівелювання. Класифікація та призначення державної геодезичної нівелірної мережі. Польові роботи у нівелюванні IV і III класів. Вимоги до приладів, що використовуються для нівелювання III і IV класів. Похибки геометричного нівелювання. Основні вимоги до нівелювання IV та III класів. Робота на станції під час геометричного нівелювання III і IV класу оптичними та цифровими нівелірами. Ведення польового журналу, контроль і оцінювання точності польових вимірювань. Класифікація похибок нівелювання. Розрахунок точності нівелювання III і IV класу. Способи зменшення і врахування похибок. Зрівноваження нівелірних ходів та мереж. Оцінка точності нівелювання за результатами врівноваження.

Державні геодезичні мережі та розрядні мережі; полігонометрія 4 кл., 1, 2 розрядів. Основні положення про створення планових державних геодезичних мереж. Загальноземна система координат ITRF 2005. Система координат УСК 2000. Проєкт щодо створення майбутньої ДГМ. Розрядні планові геодезичні мережі. Триангуляційний, трилатераційний, та полігонометричний методи створення розрядних планових мереж згущення. Основні вимоги до полігонометрії 4 кл. та 1 і 2 розрядів. GPS-метод створення розрядних планових мереж. Класифікація полігонометрії. Організація полігонометричних робіт. Картки закладання полігонометричних центрів. Формули для обчислення кутових та лінійних нев'язок у ходах полігонометрії. Поздовжня та поперечна похибки витягнутого полігонометричного ходу. Формули середньої квадратичної похибки положення кінцевої точки витягнутого висячого та з попередньо ув'язаними кутами полігонометричних ходів. Основні розрахункові формули очікуваних поздовжніх похибок для світловіддалемірних полігонометричних ходів.

Кутові вимірювання в полігонометрії 4 кл. 1 і 2 розрядів. Джерела похибок вимірювання горизонтальних кутів. Розрахунок допустимої величини випадкової та систематичної похибок на окреме джерело вимірювання горизонтальних кутів для витягнутого висячого ходу та ходу з ув'язаними кутами. Похибка у вимірюванні кута через: редукцію візирної цілі та похибку у центруванні теодоліта; зовнішні умови; похибку вихідних даних; приладові та особові похибки. Способи зменшення похибок редукції та центрування. Три штативна система. Вимірювання кута способом окремого кута та способом кругових прийомів. Опрацювання результатів кутових вимірювань на окремому геодезичному пункті. Оцінка точності кутових вимірювань. Класифікація теодолітів згідно ДЕСТУ та вимоги до них. Характеристика теодолітів. Сучасні теодоліти. Перевірка та дослідження точних теодолітів. Візирні марки. Оптичні центри.

Лінійні вимірювання в полігонометрії 4 кл., 1, 2 розрядів; опрацювання лінійних вимірювань в полігонометрії. Принцип вимірювання віддалі світловіддалеміром. Класифікація світловіддалемірів. Вимірювання віддалі фазовим світловіддалеміром. Принцип роботи цифрового фазометра.

Розв'язування неоднозначності у фазових світловіддалемірах з цифровим фазометром. Похибки у вимірюванні лінії світловіддалеміром. Попереднє опрацювання світловіддалемірних вимірювань. Розрахунок точності вимірювання ліній у ходах світловіддалемірної полігонометрії. Редукування лінійних вимірювань на рівень моря та на площину у проекції Гавсса-Крюгера

Прив'язувальні роботи в полігонометрії. Безпосереднє прив'язування полігонометричних ходів та до стінних знаків. Способи прив'язування до близьких недоступних пунктів. Диференційні формули дирекційних кутів. Одноразова і багаторазова прямі та обернені кутові засічки. Їхня точність. Задача Ганзена. Лінійна засічка. Безпосереднє прив'язування полігонометричних ходів та прив'язування до стінних марок.

Врівноваження полігонометричних ходів та мереж. Формули зв'язку поздовжнього і поперечного зсувів полігонометричного ходу з нев'язками по осях координат. Загальні вимоги до врівноваження полігонометричних мереж. Зрівноваження полігонометричних ходів. Оцінка точності полігонометричних ходів та мереж.

Топографічне знімання у масштабах 1:5000 – 1:500. Геодезична основа топографічних знімальних масштабів 1:5000 - 1:500. Поняття про топографічні карти. Номенклатура та розграфлення. Методи топографічного знімання. Обґрунтування висоти перерізу рельєфу та масштабу знімання. Методи створення знімальної основи. Розрахунок точності та довжини ходів планової основи топографічного знімання. Геометричне технічне та тригонометричне нівелювання для створення знімальної основи топографічного знімання.

Автоматизація процесів наземних топографо-геодезичних робіт. Електронна тахеометрія. Прилади для електронної тахеометрії. Будова електронного тахеометра. Програмне забезпечення та меню електронного тахеометра. Робота на станції. Запис і опрацювання результатів вимірювання. Програмне забезпечення для опрацювання електронного топографічного знімання місцевості. Опрацювання результатів тахеометричного знімання за допомогою комп'ютерів. Створення карт на ЕОМ за результатами ЕТЗ.

Рекомендована література

1. Геодезія, частина II : Підручник для вузів. / А.Л. Островський, О.І. Мороз, В.Л. Тернавський. Львів. НУ «Львівська політехніка», 2007. 508 с.
2. Геодезія: Підручник. Частина 2 / А. Л. Островський, О. І. Мороз, В. Л. Тернавський. Друге вид., виправлене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 564 с.
3. Геодезія: навч. посіб. / Б. І. Новак, Л. П. Рафальська, О. П. Жук; за заг. ред. І. П. Ковальчука. – К. Компрінт, 2013. – 301 с.
4. Тельнов В. Г. Геодезія: навч. посібник. Дніпро, НТУ. 2019. URL: https://geodez.nmu.org.ua/ua/dopmat/1/%D0%93%D0%B5%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%B7%D1%96%D1%8F_%D0%A2%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B2.pdf

ЗЕМЛЕУСТРІЙ

Історичні й соціально-економічні передумови розвитку землеустрою. Поняття землеустрою та його основні функції. Предмет, метод і завдання землеустрою. Властивості землі, які враховують при землеустрої. Земельні ресурси та їх використання. Принципи раціонального використання земель. Теоретичні основи впорядкування територій. Системи і способи використання сільськогосподарських угідь. Класифікація документації із землеустрою. Види проектів землеустрою. Ґрунтові, геоботанічні та інші обстеження земель при здійсненні землеустрою.

Топографо-геодезичні та картографічні роботи при здійсненні землеустрою. Інвентаризація земель при здійсненні землеустрою. Межування земель у землеустрої. Обчислення площ у землеустрої. Проектування ділянок у землеустрої. Перенесення проектів землеустрою на місцевість. Точність площ ділянок, запроектованих і перенесених на місцевість.

Зміст і методика складання схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад. Зміст і методика складання проекту землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць. Зміст і методика складання проекту землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів. Зміст і методика складання проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок.

Зміст та методика складання проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь. Організація угідь, формування інженерної та соціальної інфраструктури. Визначення типів і видів сівозмін з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва. Упорядкування території сівозмін. Економічна та екологічна оцінка проекту землеустрою, що забезпечує еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь.

Робочий проект землеустрою як один із видів землевпорядних розробок: поняття, мета, призначення, склад. Заходи щодо поліпшення сільськогосподарських угідь у робочих проектах. Складання робочих проектів впорядкування території садів та виноградників. Складання робочих проектів впорядкування території кормових угідь. Складання робочих проектів для захисту земель від підтоплення та ерозії, осушення, повторного заболочування, окислення, забруднення різного роду відходами.

Рекомендована література

1. Богіра М.С., Ярмолюк В. І. Землевпорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій: навч. посіб. / за ред. к.е.н. М.С. Богіри. Львів: Львівський національний аграрний університет, 2010. 334 с.

2. Дудич Г. М., Дудич Л. В., Ярмолюк В. І. Землеустрій: впорядкування територій кормових угідь та багаторічних насаджень: навч. посіб./ Львів. нац. аграр. ун-т. Львів: СПДФО «Марусич М. М.», 2017. 200с.
3. Практикум з геодезичних робіт у землеустрої: навч. посіб. / З. П. Флекей, П. П. Колодій, Г. М. Дудич та ін.; Львів. нац. аграр. ун-т; за заг. ред. З. П. Флекея. Львів: СПОЛОМ, 2014. 302с.
4. Про землеустрій : Закон України від 22. 05. 2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
5. Ступень Р.М., Ткачук Л.В., Ярмолюк В.І. Землеустрій: Історія земельних відносин в Україні / Навч. Посібник. Вид. 2-ге, допов. Луцьк: «Надстир'я», 2016. 239 с.
6. Ступень Р. М., Дудич Г. М., Дудич Л. В. Землеустрій: організація та впорядкування сільськогосподарських угідь : навч. посіб. – Львів : «Галицька видавнича спілка», 2020. – 243 с.
7. Третяк А.М. Землеустрій: підручник. Херсон: Олді-плюс, 2014. 520 с.
8. Третяк А.М., Другак В.М., Гунько Л.А., Гетманьчик І.П. Землевпорядне проектування: організація території сільськогосподарських підприємств методом еколого-ландшафтного землеустрою. Навчальний посібник. Стереотип. вид. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. – 236 С.

КАРТОГРАФІЯ

Місце картографії в системі наук: теоретичні концепції в картографії; зв'язок картографії з іншими дисциплінами; типи та класифікація картографічних творів; карта, її головні елементи та властивості.

Математичні основи картографії: теоретичні відомості про картографічні проекції та системи координат і висот; класифікація та дослідження картографічних проекцій; розграфка, номенклатура, рамки листів карт.

Картографічні способи зображення: мова карт; картографічна семіотика; способи представлення кількісних та якісних даних; системи картографічних умовних позначень; система підписів, написів; компоновка та зарамкове оформлення картографічних творів.

Геоінформаційне картографування: геоінформаційні засоби та продукти цифрового картографування; системи класифікації та кодування цифрової картографічної інформації; бази та банки цифрової картографічної інформації; інтернет-картографування; комп'ютерні технології картоскладання і картовидання; комп'ютерний картографічний дизайн.

Принципи картографічного дослідження: прийоми та методи виконання картографічних досліджень; приклади картографічного дослідження в системах прийняття рішень.

Рекомендована література

1. А.П. Божок, Л.Є. Осауленко, В.В. Пастух. Картографія. Підручник. Київ: Фітосоціоцентр, 1999. 252 с.
2. Географічні карти та картографічний метод дослідження (1 том -

- Географічні карти) (2 том — Картографічний метод дослідження) / Т. В. Дудун, С. В. Тітова // упоряд. С. В. Тітова. К., 2017. 150 с.
3. Л.М. Даценко. Технологія видання карт: начальний посібник. К. 2020, 187 с.
 4. Шевченко Р. Ю. Картографія: Електронний підручник / Шевченко Роман Юрійович. К.: ЦНМВ «Кий», 2015. 230 с.

ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР

Ведення державного земельного кадастру. Характеристика державного земельного кадастру. Земельні ресурси як об'єкт державного земельного кадастру. Порядок ведення державного земельного кадастру. Організація і планування ДЗК. Кадастрові зйомки, організація і планування ДЗК. Облік кількості і якості земель. Державна статистична звітність з кількісного обліку земель. Загальні положення про застосування даних земельного кадастру. Застосування даних земельного кадастру при аналізі господарської діяльності. Розміщення сільськогосподарського виробництва з врахуванням екологічної придатності земель. Застосування даних земельного кадастру в умовах ринкової економіки. Застосування даних земельного кадастру при складанні проектів землеустрою. Застосування даних земельного кадастру в адміністративному районі. Застосування даних земельного кадастру в області.

Рекомендована література

1. Земельний кадастр – основа регулювання земельних відносин. Монографія. Під ред. д.е.н., проф. М.Г. Ступеня. - Львів: ПП "Інтерпрінт-М", 2011. – 306 с.
2. Ступень М.Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру. Навч. Посібник /М.Г.Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я.Микула та ін.: за заг. ред. М.Г.Ступеня . – Львів «Новий світ – 2000» ;2003 – 336 с
3. Земельний кадастр : Підручник – М.Г. Ступень, О.Я. Микула, Є.С. Лавейкіна та ін.: За заг.ред М.Г. Ступеня. – Львів, 2011. – 309 с.

ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ

Загальні положення і завдання оцінки земель. Оцінка земель у складі земельного кадастру. Поняття і завдання оцінки земель. Методологічні основи оцінки земель. Земельна рента як економічна категорія. Ринок земель в Україні. Світовий досвід оцінки землі та об'єктів нерухомості. Історичні аспекти становлення оцінки землі в Україні. Нормативно-правова база грошової оцінки земель в Україні. Земельна ділянка як об'єкт оцінки. Сфера застосування оцінки земель. Основні джерела інформації для грошової оцінки. Державний земельний кадастр як інформаційна база оцінки. Комп'ютерні технології у грошовій оцінці земель. Містобудівна та землевпорядна документація. Нормативно-кошторисна документація. Особливості рентоутворення на землях

сільськогосподарського призначення (абсолютна, диференціальна та монопольна рента). Районування території при земельнооціночних роботах.

Поняття і завдання бонітування ґрунтів. Об'єкт, предмет і критерії бонітування ґрунтів. Розвиток науково-методичних положень бонітування ґрунтів. Класифікація, характеристика і діагностичні признаки ґрунтів. Агроекологічні умови розміщення посівів сільськогосподарських культур. Збір і обробка даних про діагностичні признаки і властивості ґрунтів. Способи визначення показників бонітування ґрунтів. Складання і перевірка шкал бонітування ґрунтів. Бонітування ґрунтів господарств, сільрад, районів, областей. Розвиток планово-теоретичних методичних положень економічної оцінки земель. Об'єкт, предмет і критерії економічної оцінки земель. Загальна і часткова економічні оцінки земель. Показники економічної оцінки земель. Підготовчі роботи при оцінці земель. Заповнення земельнооціночних формулярів і обробка вихідної економіко-статистичної інформації. Визначення оціночних показників на агровиробничих групах ґрунтів. Складання і перевірка шкал економічної оцінки земель. Складання картограм масивів екологічної придатності земель для розміщення посівів сільськогосподарських культур.

Завдання, мета та нормативна база нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення. Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення (1995, 2006, 2016, 2018, 2021 років). Використання даних нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення.

Населений пункт, як категорія та об'єкт нормативної грошової оцінки. Особливості рентоутворення на землях населених пунктів (фактори, що впливають на формування диференціальної ренти). Визначення населеного пункту. Класифікація населених пунктів за категорією, чисельністю населення, адміністративним статусом, географічним положенням, місцем у системі розселення та господарськими функціями. Поняття про межу населеного пункту та процедуру її встановлення. Функціональні типи території відповідно до ДБН 360-92. Визначення приміської зони. Вплив приміської зони на вартість території.

Методика та порядок нормативної грошової оцінки земель населених пунктів (1995, 2006, 2021 років). Процедура виконання нормативної грошової оцінки населених пунктів. Особливості визначення середньої (базової) вартості земель населеного пункту. Поняття про відновну (первісну), балансову та залишкову вартість. Інформаційні джерела визначення відновної вартості об'єктів інженерно-транспортної та природоохоронної інфраструктури. Система коефіцієнтів, що визначають місце розташування земельної ділянки на регіональному, зональному та локальному рівнях. Принципи економіко-планувального зонування території населених пунктів. Методичні підходи до визначення комплексного індексу цінності території та підходи до зважування коефіцієнтів. Особливості нормативної грошової оцінки окремої земельної ділянки. Локальні фактори, їх перелік та особливості встановлення. Визначення коефіцієнтів функціонального використання земельних ділянок.

Рекомендована література

1. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: Навчальний посібник Дехтяренко Ю. Ф., Лихогруд М. Г., Манцевич Ю. М., Палеха Ю. М. - К. Профі, 2007. - 624ст., 8 іл..
 2. Оцінка земель. Підручник / М. Ступень, О. Микула, С. Радомський та ін.; з заг. ред. М. Г. Ступеня. – К : Агроосвіта ,2014”. – 2014. – 373с.
 3. Земельний кадастр – основа регулювання земельних відносин. Монографія. Під ред. д.е.н., проф. М.Г. Ступеня. - Львів: ТзОВ "Ліга-Прес», 2011. – 308 с.
 4. Земельний кадастр : Підручник / М. Г. Ступень, О. Я. Микула, Є. С. Лавейкіна та ін.: За заг. ред М. Г. Ступеня. – Львів, 2011. – 309 с.
 5. кабінет Міністрів України Постанова від 3 листопада 2021 р. № 1147 Київ Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок
 6. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. № 105 “Про проведення загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель”
 7. Кабінет Міністрів України Постанова від 16 листопада 2016 р. № 831 Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення
 8. [Кабінету Міністрів України постанова від 23 березня 1995 р. № 213](#) “Про Методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів”
 9. Кабінету Міністрів України постанова від 16 листопада 2016 р. № 831Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення.
-

ОСНОВИ ПРОСТОРОВОГО ТА МІСТОБУДІВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Суть, мета, завдання, принципи просторового планування. Правові засади планування використання та охорони земель в Україні. Структура системи просторового планування в Україні. Документація з просторового планування. Сутність планування і забудови територій. Планування територій на державному рівні. Планування територій на регіональному рівні. Планування територій на місцевому рівні. Зміст комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади. Проектні рішення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади. Зміст генерального плану населеного пункту. Зміст плану зонування території. Поняття функціональної зони і основні вимоги розміщення. Зміст детального плану населеного пункту. Особливості формування та розселення населення. Захист території від підтоплення та її осушення, основні проектні вимоги. Предмет, завдання та функції прогнозування. Класифікація прогнозів. Принципи і етапи розробки прогнозів. Методи прогнозування. Основні відмінності між прогнозом і планом.

Рекомендована література

1. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
2. Дорош Й.М., Дорош О.С. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні: навчальний посібник. Херсон: Грінь Д.С., 2017. 650 с.
3. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
4. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С. Планування територій: навч. посіб. В-во: Олді+, 2017. 268 с.
5. Проектування міських територій : підручник : [у 2 ч.] / [за ред. І. Е. Линник, О. В. Завального] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – Ч. II. – 544 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/17398/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B9.pdf>

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

Поняття, предмет та система земельного права; методи правового регулювання в земельному праві; принципи, норми та інститути земельного права; загальна характеристика джерел земельного права; поняття земельних правовідносин та їх класифікація; підстави виникнення земельних правовідносин, підстави зміни чи припинення земельних правовідносин; поняття та загальна характеристика права власності на землю; форми і зміст права власності на землю; суб'єкти та об'єкти права власності на землю; право власності на землю громадян, право власності на землю юридичних осіб, право власності на землю територіальної громади; спільна сумісна і спільна часткова власність на землю, їх відмінності та характеристики; особливості отримання права власності на землю іноземних громадян, осіб без громадянства та іноземних держав; права і обов'язки власників земельних ділянок; поняття права постійного користування землею; права та обов'язки землекористувачів; правові засади оренди землі, зміст і види права земельного сервітуту; визначення спільних меж, їх встановлення, використання межових споруд; поняття обмеження прав на земельну ділянку; поняття емфітевзис та суперфіції; відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва; способи захисту та гарантії прав власності на земельні ділянки; відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам; правовий порядок вирішення земельних спорів; різновиди плати за використання землі та їх сутність; економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель; поняття, цільового призначення та склад земель, а також правовий режим використання земельних ділянок для ведення особистого селянського господарства; правовий режим

використання земельних ділянок для ведення садівництва; правовий режим використання земельних ділянок для городництва, сінокосіння та випасання худоби; правовий режим використання земель житлової та громадської забудови; правовий режим земель лісогосподарського призначення; правовий режим земель водного фонду та їх використання; правовий режим використання земель промисловості, транспорту та зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Рекомендована література

1. Земельний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
2. Возняк Р.П. Земельне право. Практикум: Навч. посібн. для студ. вищих навчальних закладів / Р.П. Возняк, Ю.Е. Губені, М.Г. Ступень, О.І. Зварич. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 220 с.
3. Земельне право України : навч. посібн. / А. І. Ріпенко, О. М. Пащенко. Київ : ВД «Дакор», 2016. 236 с. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/865/1/%D0%97%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%202016.pdf>